

Waarom een bufferbekken in natuurgebied **GEEN** goed idee is

Robuuste Valleien? Aquafin is nog niet mee!

Sam Bennekens

Op 30 juni 2019 werd in het Kasteel van Horst de campagne 'Robuuste Valleien' op feestelijke wijze afgesloten. Met deze campagne bracht Natuurpunt Oost-Brabant, met steun van Provincie Vlaams-Brabant, twee jaar lang het belang van robuuste valleien onder de aandacht. Dat er echter nog heel wat water langs dergelijke valleien naar de zee moet stromen voor iedereen mee is, mag blijken uit het dossier van het bufferbekken in het Twaalf Apostelenbos in planologisch bestemd natuurgebied in de vallei van de Voer in Vossem/Tervuren. Ondertussen klinkt echter de roep naar robuuste valleien als oplossing voor de almaar toenemende verdroging van Vlaanderen steeds luider.

Het plan van Aquafin

In Vossem, deelgemeente van Tervuren, werkt Natuurpunt Druivenstreek aan de uitbouw van een robuuste Voervallei. Het klassieke verhaal, u kent het ondertussen vast wel: biodiverse broekbossen en natte graslanden die fungeren als een spons. Door infiltratie en het vertraagd afvoeren van hemelwater vullen ze onze grondwatervoorraden aan en vrijwaren het stroomafwaarts gelegen (woon-)gebied voor overstromingen. Het blauwgroene lint fungeert als corridor en vluchtplaats voor allerlei (zeldzame) soorten die het moeilijk krijgen in het uitgekledde landschap eromheen.

Maar zoals op zoveel plaatsen in Vlaanderen werd er in de jaren stillekes naast de Voer een collector van de riolering aangelegd. Inclusief overstort, of wat dacht u. Door de toegenomen verhardingsgraad van het landschap en het verdwijnen van kleine landschapselementen op het landbouwplateau in combinatie met het steeds genadelozer toeslaan van de klimaatverandering de dag van vandaag, moet deze collector veel meer water slikken dan oorspronkelijk bedoeld en treedt het overstort te veel in werking. Met een slechte waterkwaliteit van de Voer tot gevolg. En daar wil Aquafin, onder druk van Europa, iets aan doen. Een voornemen waar Natuurpunt Druivenstreek zich uiteraard volledig achter kan scharen.

■ Vlaanderen ligt bezaaid met allerhande bufferbekkens, veelal in natuurgebied, die een aanfluiting zijn van het principe van de robuuste valleien. Hier het bufferbekken in Hoksem, midden in het historisch alluvium - bron: Natuurpunt Oost-Brabant

oied Twaalf Apostelenbos in Tervuren

Het plan van Aquafin bestaat uit het ontkoppelen van de bestaande riolering in een DroogWeerAfvoer (DWA, het huishoudelijk afvalwater) en een RegenWeerAfvoer (RWA, regenwater). Tot hier lijkt er geen vuiltje aan de lucht. In het water daarentegen ... dat is een ander verhaal. De RWA vangt immers het erosiewater van het landbouwplateau op. Maar dat is ernstig vervuild met meststoffen en pesticiden. En dat water laat men uitmonden in de Voer.

Bovendien verplicht het provinciebestuur in het voorzien van een bepaalde buffercapaciteit bij het van de riolering afkoppelen van onverharde oppervlaktes. Dus is een bufferbekken nodig om die capaciteit te leveren. En waar moet dat bekken komen? Op de meest voor de hand liggende plaats: zo dicht mogelijk tegen de Voer aan. En laat dat nu net (economisch gezien goedkoop) natuurgebied zijn.

Echter, naast het feit dat er vervuild water in de Voer wordt geloosd zijn er nog acht andere redenen waarom men misschien best even verder kijkt dan de meest voor de hand liggende locatie. Noem ze gerust de 8 V's van het Vossem bufferbekken.

Vermindering van natuuroppervlakte

Ten eerste is er het voor de hand liggende verlies aan natuuroppervlakte. Telkens er werken van openbaar nut nodig zijn, komt men knabbelen aan natuurgebied. Een elektriciteitscabine hier, een fietspad daar. Een beetje later is het een gasleiding door bos die bomenvrij moet blijven (de wortels kunnen de

gasleiding schaden) om uiteindelijk te eindigen met een compleet bufferbekken in natuur die van zichzelf reeds een bufferende werking heeft. Zie hier het ideale recept om het beetje resterende natuur in Vlaanderen finaal de nek om te wringen. En dan komen we verbouwereerd tot de vaststelling dat er te weinig natuur is en dat wat rest hopeloos versnipperd is. Wordt het niet hoog tijd om natuurgebied ook gewoon natuurgebied te laten zijn in plaats van dat telkens aan te tasten door het als goedkope locatie voor nutsvoorzieningen te gebruiken?

In dit concrete geval wordt er natuurgebied opgeofferd om problemen op te lossen die worden veroorzaakt door activiteiten in woon- en landbouwgebied. Over preventieve maatregelen om de problemen aan te pakken aan de bron wordt door Aquafin echter met geen woord gerept. Dweilen met de kraan open dan maar?

Verknoeien beschermd dorpsgezicht

Niet alleen gaat er oppervlakte natuur verloren, maar we krijgen er een landschappelijk litteken voor in de plaats. En dat in dorpszicht dat sinds 1981 beschermd is met de specifieke vermelding dat het verboden is om 'de ordonnantie en het uitzicht van de percelen en van de zich erop bevindende onroerende goederen te wijzigen'.

Blijkbaar vindt men dat door in de plaats van beton te opteren voor een bekken met aarden wallen de ordonnantie en het uitzicht van het perceel en het onroerend goed niet verandert. Wij vinden alvast van niet. De ordonnantie van het onroerend goed in kwestie

■ Dotterbloemgrasland met brede orchis.

Foto Jules Robijns

is grasland. Een bufferbekken, zelfs eentje met aarden wallen ingezaaid met gras, is van een heel andere orde. Op grasland kan men liggen, lopen, rollen, spelen. Er kunnen dieren op grazen, jagen of in huizen. Men kan de biodiversiteit ervan aanzienlijk verhogen. Bij een bufferbekken dat vervuild water opvangt kan dit alles niet.

Verlies aan biodiversiteit

Over het aanzienlijk verhogen van de biodiversiteit gesproken. De locatie voor het bekken heeft de potentie om uit te groeien tot een dotterbloemgrasland met moerasspirearuijge, binnen het Natura 2000-netwerk behorend tot de Regionaal Belangrijke Biotopen, een biotooptype dat in de Druivenstreek zeldzaam is. De komst van het bufferbekken verhindert echter deze ontwikkeling.

Een gemiste kans voor heel wat (zeldzame) plant- en diersoorten. Waaronder de purperstreepparmoervlinder. Een uiterst zeldzame vlinder die enkele jaren geleden in de streek voor het eerst werd ontdekt. En waarvan verwacht mag worden dat die de komende jaren op zoek zal gaan naar nieuw habitat. Maar als het van dit plan afhangt, zal hij dat niet vinden aan het Twaalf Apostelenbos, nochtans één van de laatste plaatsen in de streek waar we hem mogen verwachten.

Verstoren van bodem en vegetatie

Daar bovenop komt dan het feit dat de werken om het bekken en bijhorende riolering aan te leggen een risico vormen voor het overblijvende natuurgebied. In de ondergrond zit immers een veenlaag die garant staat voor de sponswerking van het gebied en zijn bijhorende Natura 2000-habitat. Een bekken moet 'in den droge' aangelegd worden en dus is er een langdurige bemaling nodig. Maar veen dat drooggelegd wordt, zal een kleiner volume aannemen en eenmaal in contact met lucht zal het zelfs onherroepelijk verdwijnen door de aërobische verteringsprocessen die opnieuw in gang treden. Bij die processen komen grote hoeveelheden in veen opgeslagen CO₂ vrij. Dat gas is één van de grote boosdoeners als het op klimaatverandering aankomt. En met het veen zal ook de er aan vasthangende bovengrondse vegetatie verdwijnen.

Het is dus van het allergegrootste belang dat veen onaangeroerd blijft en dat bij werken het bemalingswater opnieuw in de veenkern dringt om deze vochtig (= afgesloten van zuurstofgas) te houden. Maar de ingenieurs van Aquafin en studie bureau Tractebel kunnen niet garanderen dat het bemalingswater ook daadwerkelijk zal infiltreren. Integendeel, de kans is zeer reëel dat het bemalingswater zowel oppervlakkig als via de op het terrein nog aanwezige historische drainagegreppels rechtstreeks naar de Voer stroomt in plaats van te infiltreren.

Niet alleen dreigt men de veenkern droog te leggen, men wil hem ook nog eens op meerdere plaatsen doorboren. Aangezien aan voetweg nr. 23 de ondergrond onvoldoende stabiel is, is het ter ondersteuning van de collector die naar het bekken leidt, nodig om heipalen tot maar liefst 8 m diep in de bodem te slaan. Dit betekent dat de veenkern volledig geperforeerd wordt. Met alle gevaren van dien.

En nog is het niet gedaan met de risico's die men bereid is te nemen. Ook met betrekking tot de termijn waarbinnen de uitvoering van de werken geen schade berokkent aan het natuurgebied, kan men geen garanties bieden. De bemalingsstudies wijzen uit dat de werken van oktober tot februari uitgevoerd dienen te worden om een beperkte invloed te hebben op het natuurgebied. Dit zijn krap vijf maanden en bovendien net die maanden waarin de grootste kans bestaat dat bouwwerken vertraging oplopen door weerverlet en dergelijke. Gevraagd naar die vijf maanden antwoordt de verantwoordelijke van Tractebel letterlijk: "We gaan snel proberen werken.". Bemerk het woord 'proberen'. Er wordt niet gezegd dat die vijf maanden ruim voldoende zijn voor dit project en om eventueel onvoorzienere vertragingen op te vangen. Voor de goede verstaander: de tijd is krap maar met een beetje geluk halen we het wel. Dat het natuurgebied blijkens de bemalingsstudie onmiskenbaar

schade oploopt indien men de termijn niet haalt, daar ligt men schijnbaar verder niet wakker van. En hoeveel van dergelijke infrastructuurwerken kent u die de vooropgestelde termijn hebben gehaald? Hoe zal men reageren indien Natuurpunt Oost-Brabant de werken laat stilleggen omdat men de toegestane termijn overschrijdt en er natuurschade dreigt op te treden?

De aanleg van het bekken dreigt dus een hoeveelheid broeikasgas vrij te maken terwijl uiterst waardevolle natte en biodiverse hooilanden en broekbossen verloren gaan of beschadigd raken. Nochtans is ondertussen genoegzaam geweten dat dergelijke graslanden juist een belangrijke schakel zijn in de strijd om die opwarming te temperen. Want natte graslanden slaan heel wat CO₂ op. Dus zelfs indien het veenpakket ongeschonden zou blijven, wat niet gegarandeerd kan worden, draagt dit project bij aan de versterking van de klimaatproblematiek doordat een grote oppervlakte nat grasland niet tot ontwikkeling kan komen. En dat terwijl nu meer dan ooit het herstel van de veenwerking van natte graslanden in de strijd tegen de klimaatopwarming centraal staat.

Versterken van de verdroging

Op last van de Watergroep zal in het bekken een folie worden aangebracht zodat het te bergen water met de erin aanwezige verontreiniging niet in de bodem kan infiltreren. Aquafin plant het bekken immers niet alleen in beschermd dorpsgezicht maar ook binnen de afbakening van de beschermingszone III van het waterwingebied Leefdaal/Bertem. Dit is de zogenaamde 'chemische' zone die overeenstemt met het voedingsgebied van de waterwinning.

Stel je dus voor: men plant een bufferbekken in infiltratiegebied voor drinkwater, en dat terwijl er daardoor infiltratie-oppervlakte verloren gaat en het terrein minder water kan vasthouden! En dat in deze tijden van zomerse droogtes en bijhorende watertekorten, die de laatste jaren niet weg te branden zijn uit de actualiteit. Toch blijft men beslissingen-as-usual nemen die niet alleen niet stroken met de oplossingen maar deze ook nog eens regelrecht dwarsbomen. En dat terwijl het zuidelijke deel van het Dijle-Zennebekken (waartoe de Voer behoort) de grootste droogtegevoeligheid van de bodem kent van alle Vlaamse stroombekkens, gaande van gevoelig tot zeer gevoelig.

Met een eenvoudige maatregel kan men lokaal de bedding van de Voer verhogen zodat die minder water aan de vallei zal onttrekken en het uittredend kwelwater niet direct afvangt. Op die manier zorgt men voor meer wateropslag in de bodem en minder verdroging. Dit komt dan weer de drinkwatervoorraad én de ontwikkeling van het dotterbloemgrasland ten goede. Maar zorgt ook voor een grotere kweldruk.

De vraag dringt zich op wat het effect zal zijn op het bekken. Aquafin en het studie bureau Tractebel moeten toegeven dat ruimingswerken een effect kunnen hebben op de stabiliteit van de op de folie rustende grondlagen. Deze lagen dienen enerzijds als ballast tegen de opwaartse kweldruk en anderzijds om het bekken een 'natuurlijke' uitstraling te geven (inzaaien met gras). Wanneer deze lagen door ruimingswerken worden verstoord of bij te grote kweldruk, kunnen ze van de wanden afglijden waardoor niet alleen het 'natuurlijk' uitzicht van het bekken teniet wordt gedaan maar waardoor het bekken zijn vorm en dus effectiviteit zal verliezen wegens de kweldruk.

Toch wordt er letterlijk gezegd dat men zal moeten afwachten hoe dit in de toekomst zal evolueren. Het lijkt hier dus om een experiment te gaan waarbij noch de effectiviteit, noch het 'natuurlijke' uitzicht van het bekken voor de toekomst gegarandeerd zijn. We maken ons ernstige zorgen, want een dergelijk bekken zal niet machinaal kunnen geruimd worden. En met mankracht zal het ongetwijfeld ook niet gebeuren. Dus, hoe dan wel? Vermoedelijk gewoon niet. Waardoor het bekken in voorkomend geval binnen de kortste keren opgevuld zal zijn met vervuild slib afkomstig van de landbouwhellingen en alle capaciteit verliest. Tot zo ver dan de tegemoetkoming aan de eisen van de provincie?

■ Een indicatie van de ligging van het bufferbekken op de kaart van de 'recent overstromde gebieden' - bron: geopunt.be

Vernietiging natuurlijke buffercapaciteit

Dit brengt nog een ander probleem met zich mee. Aangezien het bekken, al dan niet volledig, gevuld zal raken met vervuild slib en sediment, mag het bekken niet overstromen omdat anders de vervuiling in de omgeving terecht komt. En dat is niet alleen natuurgebied, maar dus ook voedingsgebied van de waterwinning. Het lijkt dus niet bijster slim om een dergelijk bekken aan te leggen in 'effectief' en 'mogelijk overstromingsgevoelig gebied' waarbij een stukje zelfs ingekleurd staat als 'recentelijk overstromd gebied'.

Op de locatie van het bufferbekken heeft de Voervalley een natuurlijke overstromingscapaciteit van ruwweg 12 000 m³, zonder huizen en andere eigendommen buiten natuurgebied te schaden. De aanleg van een duur en kunstmatig bekken van 430 m³ vernietigt dus zo'n 11 570 m³ quasi gratis natuurlijke buffercapaciteit. Het enige dat nodig is om deze capaciteit te activeren, is de aanleg van een simpele knijpstuw op de juiste plaats. Meer niet.

Vergroten van de overstromingsproblematiek

Doordat de bodem van de Voer niet verhoogd zal kunnen worden en niet mag overstromen, zal er jaarlijks een grote hoeveelheid water onnodig in de waterloop terecht komen in plaats van in de bodem of in de vallei te worden opgeslagen. Op momenten van watersnood, die in de toekomst alleen maar zullen toenemen, draagt dit zo onnodig bij aan de problematiek van overstromingen en oevererosie van het rivierbed van Voer en Dijle door hogere piekdebieten stroomafwaarts. De meest logische, goedkoopste én natuurvriendelijkste oplossing zou daarentegen zijn om het water daar te laten insijpelen waar het vandaan komt en verder op deze locatie te bufferen. Een cijfermatige kosten-batenanalyse voor deze beslissing blijkt er niet te zijn.

In het kort komt de komst van een bufferbekken er dus op neer dat het hele principe van de robuuste vallei wordt onderuit gehaald: het groenblauwe lint dat zorgt voor een rijke biodiversiteit en terzelfdertijd voor wateropslag, -berging en -retentie wordt zodanig verstoord dat het deze functies verliest. Ondertussen lezen we in

■ Ruwe afbakening van de natuurlijke buffercapaciteit (groene zone - zo'n 12 000 m³) van het riviersysteem die verloren gaat door de komst van een bufferbekken (blauwe zone, niet op schaal - 430 m³)

het ontwerp van het Stroomgebiedbeheerplan voor het Dijle-Zennebekken 2022-2027 het volgende: *“De voorbije droge zomers hebben het belang hiervan aangetoond. Bevorderen van infiltratie, hergebruik van regenwater en het zoveel mogelijk vrijwaren van waterconserveringsgebieden zijn hierbij belangrijke punten. Zo maakt een herstel van de natuurlijke waterhuishouding de valleien tot klimaatbuffers. Het behoud van de open ruimtes is hierin primordiaal, maar net die staan in het Dijle- en Zennebekken onder zeer zware druk.”*

En er is nog een probleem.

Binnenhalen van het paard van Troje

Het plan van Aquafin voorziet in een latere aankoppeling van het opwaarts gedeelte van Vossemberg (lees: het centrum van Duisburg). Gevraagd of er bij de dimensionering van het bufferbekken rekening is gehouden met deze reeds in de plannen voorziene aankoppeling luidt het antwoord simpelweg neen. Met andere woorden: het bufferbekken is niet groot genoeg om bij de toekomstige uitbreiding te voorzien in de daarvoor extra verplichte buffercapaciteit. Op de vraag over welke bijkomende oppervlakte en bijhorende buffercapaciteit het gaat, komt wederom geen antwoord. Een eigen simpele inschatting leert dat Duisburg-centrum makkelijk 4 à 5 keer de oppervlakte heeft van het huidige voorliggende project.

Het is dan ook onze vrees dat men de burger hier probeert te verleiden tot het binnenhalen van een Trojaans paard. Eenmaal het bufferbekken er ligt, is dit een handig breekijzer om nadien het bekken uit te breiden tot een vijfmaal zo groot deel van het natuurgebied. Dit lijkt sterk op de zogenaamde salami-techniek: wanneer je vreest dat de burgers de worst die je hen door de strot tracht te douwen niet zullen willen slikken, voer hen dan de worst in kleine hapjes op. Grote kans dat het dan wel lukt. De extra kost voor de belastingbetaler om een bufferbekken in meerdere stappen aan te leggen? Ach, ook dat slikt de burger wel?

Het ziet er dus naar uit dat alle hierboven geschetste nadelen van de aanleg van het bufferbekken op deze locatie vele malen groter zullen zijn dan men tot nu toe wil toegeven. Wij gaan schattingsgewijs alvast uit van een factor vijf.

Het voorstel van Natuurpunt Druivenstreek

Deze voor Aquafin meest voor de hand liggende locatie lijkt dus een zeer ongelukkige keuze te zijn. Het is zeer twijfelachtig of de geboden oplossing wel toekomstbestendig is en in lijn met de huidige inzichten in waterbeheer en over hoe we de gevolgen van de klimaatverandering moeten aanpakken. Ze is alleszins zeer zeker niet natuurinclusief. Zouden er echt geen andere oplossingen mogelijk zijn? Omdat Natuurpunt Druivenstreek voor 100% achter de doelstelling van het project staat en vanuit bezorgdheid om de waterkwaliteit van de Voer zochten we zelf naar eventuele alternatieve mogelijkheden. En die lijken er toch te zijn. Naast het inzetten op preventieve maatregelen aan de bron om het probleem zoveel als mogelijk te beperken, zijn er andere locaties mogelijk waarnaar kan worden uitgeweken.

Preventieve maatregelen aan de bron

Zoals reeds aangegeven ontstaan de problemen die men met dit plan wil oplossen, een teveel aan afstromend hemelwater dat het overstort activeert, in woon- en landbouwgebied. In woongebied omdat door de almaar toenemende verhardingsgraad steeds minder hemelwater ter plaatse kan infiltreren. In landbouwgebied omdat door de uitkleding van het landschap, het verdwijnen van haag- en houtkanten en andere kleine landschapselementen, het regenwater ongehinderd van de landbouwhellingen naar beneden stroomt.

Elke verstandige oplossing begint ons inziens dan ook met een aanpak van de problemen aan de bron. Het heeft immers geen zin

om natuurgebied te vernielen en ondertussen de kraan te laten openstaan. En wie weet wordt misschien door de kraan toe te draaien het aanleggen van een bufferbekken zelfs overbodig?

Alleszins, maatregelen aan de bron dringen zich op en zijn een logische keuze. Die maatregelen zijn ook mogelijk en evident. Zo kan er geen sprake zijn van het verder ontwikkelen van woongebied binnen de betreffende probleemzone. Een uitbreiding van de verharding is immers absoluut uit den boze als men het probleem van de almaar toenemende wateroverlast onder controle wil krijgen (zie ook hierboven in het aangehaalde fragment uit het ontwerp van het Bekkenbeheerplan). De akkerhellingen dan weer moeten opnieuw voorzien worden van hagen, houtkanten en bermen. Deze verhinderen het afspoelen van de vruchtbare landbouwgrond richting riool en vormen een verblijfplaats voor allerlei bestuivende insecten. Ze vormen belangrijke ecologische corridors in het landbouwlandschap die ook voor de landbouw maar liefst twee fundamentele ecosysteemdiensten leveren.

Men kan nu gaan argumenteren dat de landbouw ook voldoende ruimte nodig heeft en dat die ruimte onder druk staat door de toenemende inbeslagname van de open ruimte. En dan komen ‘die groen’ nog eens eisen dat er in dat landbouwlandschap ruimte moet gaan naar hagen, houtkanten en bermen.

Dat maakt het voorstel van Natuurpunt Druivenstreek net zo sterk. Door te kiezen voor een andere locatie voor het bufferbekken kan men én natuurgebied sparen én de toenemende verharding in woongebied een halt toeroepen én het landbouwgebied uitbreiden én daardoor adequate erosiemaatregelen nemen in landbouwgebied zonder een nettoverlies (meer nog: eerder een winst) aan landbouwruimte te realiseren. Dat is maar liefst dubbel zo veel ‘en’ als het doorsnee en-en-verhaal van de gemiddelde Vlaamse politiker.

Maar wat is nu die mirakellocatie?

De locatie aan de Maagdekensdelle

Ten zuiden van warenhuis Okay ligt, aan de Maagdekensdelle, een strook woongebied met landelijk karakter dat momenteel nog in landbouwgebruik is. Deze zone is een typevoorbeeld van slechtgelegen woonzones die in het kader van de bouwshift beter niet ontwikkeld worden. Zo ligt ze onderaan de grote, zeer erosiegevoelige landbouwhelling die de oorzaak van het voorliggende probleem is. Hier bouwen is dus om structureel weerkerende ellende vragen. Bovendien zal het bebouwen van deze zone door de toegenomen verharding enkel maar bijdragen aan het probleem dat Aquafin met dit plan net tracht aan te pakken. Bebouwing druist ook in tegen het principe van verdichting in de nabijheid van knooppunten van openbaar vervoer. Het zal voor een klein beetje planoloog al snel duidelijk zijn dat in deze tijden dit gebied beter wordt voorbehouden voor een andere bestemming dan bebouwing.

Ons voorstel is om deze zone om te vormen naar landbouwgebied met natuurverweving. Zo ontstaat er permanent extra landbouwgebied die de landbouwsector ruimschoots compenseert voor het aanleggen van hagen, houtkanten en bermen elders op de landbouwhellingen. De natuurverweving dient om er de plaatselijke natuurlijke elementen in te voorzien om de erosieproblematiek onderaan de helling te mitigeren en de reeds aanwezige woningen af te schermen van het landbouwgebied. Daarnaast kan een klein stukje ingekleurd worden als gebied voor gemeenschaps- en openbare nutsvoorzieningen. Hier kan dan het bufferbekken komen. Want laten we eerlijk zijn: dat hoeft niet écht zo dicht mogelijk tegen de Voer te liggen om even goed zijn werk te kunnen doen.

Een bestemmingswijziging brengt uiteraard een maatschappelijke kost met zich mee. Planschade, heet zo iets. Maar laat nu net de Vlaamse Regering aan die verzuchting reeds zijn tegemoetgekomen. De gemeenten ontvangen vanaf 2020 een tussenkomst van de Vlaamse overheid uit de bijkomende algemene financieringslijn voor het beheer en de vrijwaring van de open

300 meter verderop, gepompt worden via de bestaande riolering onder de bestrating van de Lindenberg. Het is met andere woorden helemaal niet nodig om vervuild water in de Voer te lozen.

Bijkomend voordeel hiervan is dat het traject van de huidige bestaande riolering onder voetweg 23 tussen de

Lindenberg en de Voer niet aangepast hoeft te worden. Aangezien de DWA vanaf het bufferbekken wordt opgepompt naar het kruispunt Lindenberg-Vosseberg kan de reeds aanwezige riolering onder de voetweg ingeschakeld worden als RWA. Geen 8 m lange palen nodig dus die de veenkern doorboren. Louter de aansluiting op de collector omzetten naar een aansluiting op de Voer. Dat is van een hele andere orde dan de ingrijpende werken die nodig zijn voor de aanleg van een bufferbekken en ontduubeling van de riolering op deze plaats. En een welkome financiële besparing.

Want toegegeven, aan onze alternatieven hangt een iets hoger prijskaartje vast. Maar dat valt perfect te verantwoorden. We graag even terug naar de campagne van Natuurpunt Oost-Brabant rond de robuuste valleien. Daarin werd betoogd dat de meeste winsten in het milderen en opvangen van de klimaatverandering net liggen in natuurherstel en -ontwikkeling in de valleien en deze te beschouwen, niet als een lappendeken van bestemmingen, maar als een samenhangend geheel. Daarbij mag waterberging niet herleid worden tot natuurvernietigende kunstmatige opvangbekkens. Maar moet gekozen worden voor het ongedaan maken van kunstmatige drainering en diepe ontwatering en voor infiltratiemaatregelen, ook buiten de vallei. Herstel van natte en vochtige graslanden en kwelzones in de boven- en middenloop en van de benedenstroomse moerassen en rivierhabitats is daarbij cruciaal.

Dit betoog wordt ondersteund door prof. Dr. Johan Eyckmans van de onderzoeksgroep Centrum voor Economie en Duurzaam Ondernemen, KU Leuven. Die stelde in zijn lezing op het openingssymposium van de genoemde campagne dat inzetten op natuur en meer ruimte voor de rivier een logische keuze is. Ze is goedkoper dan de technische oplossingen, zoals bufferbekkens, en veel beter voor de biodiversiteit, de noodzakelijke ecosysteemdiensten en de belevingswaarde. Uit onderzoek blijkt trouwens dat mensen bereid zijn te betalen voor een natuurrijk landschap.

Natuurpunt Druivenstreek is er dan ook van overtuigd dat een betere, natuurinclusieve en integrale oplossing mogelijk is. Maar dan moet men wel de juiste keuzes durven maken. Zouden vijf minuten politieke moed daarvoor volstaan?

■ Situatieschets van de problematiek

ruimte. Voor Tervuren gaat het om een totaal van maar liefst 1,8 miljoen euro. Bijkomende financiering. Om de open ruimte te vrijwaren.

Met zo'n bedrag kan men al eens baanbrekende keuzes maken. Zeker als die keuze zo allesomvattend is als het voorstel dat Natuurpunt Druivenstreek op tafel legt. We kunnen het ons amper voorstellen dat een gemeente met een uitstraling als die van Tervuren een dergelijke duurzame totaaloplossing zou afwijzen. Maar gesteld dat men de situatie liever blauwblauw wenst te laten en dat geld elders wenst te gebruiken, dan kan men zich nog steeds beperken tot louter het perceel voor het bufferbekken. Dat moet 50 m op 15 m groot worden. Alles bij elkaar gaat het dus om een luttel 750 m². Moet kunnen, als je het ons vraagt. Met een beetje goede wil, uiteraard.

Indien zelfs die goede wil zou ontbreken, kan men het bekken nog altijd enkele meters naar het zuiden verleggen. Dan ligt het in landbouwgebied. Of men wijkt uit naar het landbouwgebied aan de Beulbosweg. Hoe dan ook, het probleem dat wordt veroorzaakt in woon- en landbouwgebied kan volgens ons ook perfect in die gebieden worden opgelost.

De combinatie met een pompsysteem

In het bovenstaande voorstel komt het bufferbekken louter op een andere locatie. Daarbij wordt aan de doelstelling van het project voldaan én tegemoetgekomen aan de door de provincie opgelegde vereiste van extra buffercapaciteit. Maar er wordt nog steeds vervuild water in de Voer geloosd. Een gegeven waar Natuurpunt Druivenstreek toch niet zomaar kan aan voorbij gaan.

Het voordeel van de alternatieve locaties is echter dat men hier het afstromend erosiewater rechtstreeks, en dus afzonderlijk van de rest van het regenwater, kan opvangen. Door aan het bekken een pompsysteem te koppelen, kan het vervuilde erosiewater samen met het huishoudelijk afvalwater (DWA) naar het waterzuiveringsstation in de Flosstraat, in vogelvlucht pakweg